

III. УСПІШНИЙ 50 – ЛІТНИЙ ШЛЯХ ШКОЛИ УКРАЇНОЗНАВСТВА

ПЕРШЕ ДЕСЯТИЛІТТЯ (1953 - 1963)

1953-54 шкільний рік був переломним у системі ведення навчання, бо під керівництвом Шкільної Ради УККА визначні педагоги опрацювали шкільні навчальні програми та підручники. На їх основі Шкільна Рада розробила і видала єдину шкільну документацію, навчальні програми та підручники і запровадила єдину систему навчання і виховання для всього українського шкільництва на теренах Америки. Внаслідок цього Т-во “Рідна Школа” разом із Школою Українознавства в Клівленді перейшли під опіку Шкільної Ради УККА і була реорганізована в нас система навчання українського шкільництва. Спочатку нижчий ступінь навчання складався із 1, 2, 3 і 4 клас, а середній лише з 5-ї класи і поступово з роками створювався вищий ступінь навчання. До 1960 року Школа Українознавства проводила навчання в Домі Мерріка на вулиці Старкветер Алея (1050), в публічній школі Тремонта при вулиці Старкветер в Клівленді. Вже від вересня 1960 року і до 6 квітня 1963 року Школа Українознавства працювала в Пармі в Початковій Школі на вулиці Зах. 54-ій (5401) і в ній заіснувала відтоді 11-річна система з трьома ступенями навчання :

- нижчий ступінь – 1, 2, 3, 4 класи – 4 роки навчання,
- середній ступінь – 5, 6, 7, 8 класи – 4 роки навчання,
- вищий ступінь – 9, 10, 11 класи – 3 роки навчання.

Основними навчальними предметами в Школі Українознавства від початку її заснування і донині є українська мова (читання, писання, мовлення) у 1-6 класах, а у 7-11 класах крім української мови та літератури учні ще вивчають історію, географію та культуру України. До послуг української громади Парми в 1955-56 шкільному році організовано ще одну суботню українську парафіяльну школу при Українському Православному Соборі св. Володимира.

Школа Українознавства Т-ва “Рідна Школа” успішно працювала завдяки умілому керівництву директорів шкіл усім навчально-виховним процесом. Протягом першого десятиліття директорами школи були:

- Радзикевич Володимир – 1952-53 шк. рік,
- Ждан Михайло – 1953-54, 1955-56 шк. роки,
- Лесик Роман – 1954-55 шк. рік,
- Чучкевич Роман – 1956-57 шк. рік,
- Голембйовський Григорій – 1957-58, 1958-59 шк. роки,
- Бурда Іван – 1959-60, 1960-61, 1961-62, 1962-63.

Під їх керівництвом вчителі удосконалювали форми і методи навчання, а також урізноманітнювали засоби патріотичного виховання учнів, чим викликали у батьків та всього українського громадянства Великого Клівленду все більше зацікавлення Школою Українознавства. Ці позитивні зміни значно поживали працю вчителів, адміністрації та управи і сприяли не тільки зростанню їх авторитету, але й збільшенню кількості учнів у школі, яке проілюстровано у нижченаведеній таблиці:

1953 – 54 шк. рік – 95 учнів	1958 – 59 шк. рік – 246 учнів
1954 – 55 - “ - - 142 – “ -	1959 – 60 – “ - - 286 – “ -
1955 – 56 – “ - - 147 – “ -	1960 – 61 – “ - - 275 – “ -
1956 – 57 – “ - - 158 – “ - ,	1961 – 62 – “ - - 261 – “ -
1957 – 58 – “ - - 178 – “ -	1962 – 63 – “ - - 307 – “ -

Визначальні і підсумкові успіхи кожної школи оцінюються найперше кількістю тих учнів, що успішно здали матуру і закінчили шкільний рік навчання. В червні 1957 року Школу Українознавства закінчили перші випускники, які склали матуральні письмові та усні іспити після восьми років навчання. Протягом 1957 – 61 років з восьмирічним терміном навчання школу закінчило 46 випускників у таких шкільних роках:

1956 – 57 шк. рік – 8 випускників: Грабець Віра, Голубець Дарія, Голембйовська Надія, Сахно Наталія, Сахно Христина, Стецяк Люба, Фур Марія, Фур Мирослава.

1957 – 58 шк. рік – 9 випускників.

1958 – 59 шк. рік – 10 випускників: Галущинська Арета, Грушкевич Мотря, Гордійчук Марта, Зварун Андрій, Кавка Зоряна, Кікта Христина, Малиновська Арета, Пігуляк Оксана, Раточко Ольга, Фединський Юрій.

1959 – 60 шк. рік – 7 випускників.

1960 – 61 шк. рік – 12 випускників.

Починаючи з 1961-62 шк. року випуск учнів із школи проводився на основі Правильника іспиту зрілості, затвердженого і виданого Шкільною Радою УККА. До іспиту зрілості допускалися учні, які з позитивними оцінками закінчили вищий ступінь навчання (9, 10, 11 класи), подали свій життєпис, список прочитаних лектур і річні свідоцтва за останніх три класи. У цій книзі під назвою “випускники” треба мати на увазі, що у таблях їх називають “абітурієнти” або “абсолювенти”. За останніх два шкільних роки у першому десятиріччі в обсязі 11-ти клас школу закінчили і склали матуральні іспити 15 випускників:

1961 – 62 шк. рік – 7 випускників: Бачинська Ростислава, Воляник Надія, Грушкевич Оксана, Іваницька Люба, Коцюмбас Галина, Потічна Христина, Смаль-Стоцький Нестор.

1962 – 63 шк. рік – 8 випускників: Голембйовський Зиновій, Камінська Дарія, Мельник Аркадія, Полянська Надія, Романів Христина, Савчак Марта, Стецяк Галина, Турчиневиц Ігор.

Отже, протягом першого десятиріччя існування Школи Українознавства Т-ва “Рідна Школа” її закінчило 61 випускник, з них 46 отримали восьмирічну освіту, а 15 – середню.

З метою інформування українського громадянства про рідношкільні справи управа Т-ва спільно з дирекцією школи та вчителями почали випускати з квітня 1954 року бюлетень під назвою “Вісті Т-ва “Рідна Школа” в Клівленді”. Спочатку він виходив під керівництвом проф. Романа Чучкевича, а пізніше – Костя Мельника. За перше десятиріччя, до червня 1963 року, регулярно вийшло 17 чисел бюлетеня. А потім його випуски стали епізодичними і у 1973 році припинились зовсім. Крім бюлетеня в серпні 1957 року було видано альманах “Проліски”, укладений В. Радзиковичем. В альманасі цікавими думками поділилася Мирослава Фур у статті “Як і чим я прислужилася українській справі на терені нашої школи і поза нею?” Школа видавала також різні брошури, обіжники, летючки, різні заклики і повідомлення. Отже, видавнича діяльність у той час Т-ва і школи була досить змістовною і багатогранною.

Поряд з навчанням школа приділяла належну увагу і виховному процесові, на основі якого шкільна молодь виховувалася в українському національному та релігійному дусі, в любові до всього рідного, в плеканні почуття єдності і товариськості. Патріотичному і релігійному вихованню учнів сприяли внутрішкільні та зовнішні імпрези. До внутрішкільних імпрез належали: Листопадовий Чин, свято св. Миколая, свято Державности (22 січня), свято Матері. До імпрез зовнішнього характеру, що проводилися для всієї української громади, відносилося свято Рідношкільної Ялинки, Шевченківське свято і на закінчення шкільного року – свято Молоді, започатковане в 1962 році. Учні нашої школи були активними учасниками концерту “Молодь Шевченкові” - величавого відзначення століття смерті Тараса Шевченка, що відбулося 22 жовтня 1961 року в Пармі у залі Середньої Школи при Зах. 54-й вулиці.

Важливою подією в діяльності Т-ва “Рідна Школа” і Школи Українознавства в цей період було проведення в Клівленді першого Крайового Рідношкільного З’їзду 20-21 квітня 1963 року, підготовленого тодішнім головою Т-ва К. Мельником. 67 делегатів з’їзду з українських поселень Америки працювали у двох секціях. Директори і вчителі мали заняття у Педагогічній Конференції, а в другій секції працювали Опікуни Шкіл Українознавства. З доповіддю на з’їзді виступав голова Шкільної Ради УККА проф. д-р Едвард Жарський.